

FILIPINO

(Komunikasyon at Pananaliksik
sa Wika at Kulturang Pilipino)

Unang Markahan-Modyul 5: Pagbibigay Kahulugan sa Komunikatibong Gamit ng Wika sa Lipunan

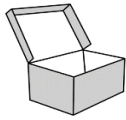

May-akda: Jetro Luis D. Torio
Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Alamin

Ang modyul na ito ay binubuo lamang ng isang aralin.

- Aralin –Pagbibigay Kahulugan sa Komunikatibong Gamit ng Wika sa Lipunan

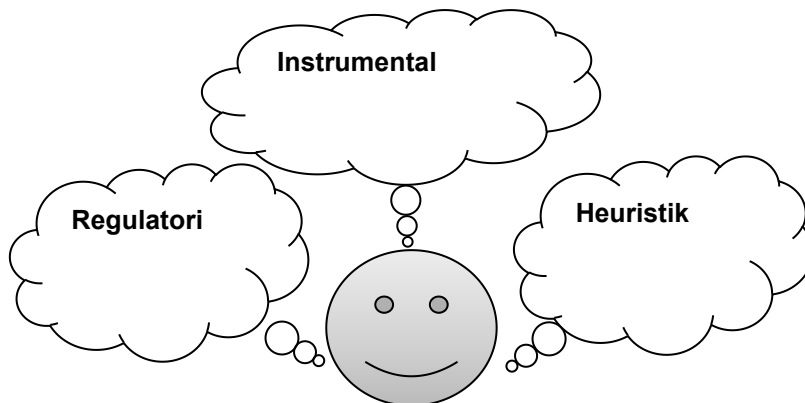
Sa pag-aaral ng modyul na ito, inaasahang maisasagawa mo ang sumusunod:

- nakikilala at naiisa-isa ang mga komunikatibong gamit ng wika sa lipunan;
- nabibigyan ng sariling kahulugan ang mga komunikatibong gamit ng wika sa lipunan; at
- nailalahad ang pagkakaiba-iba ng mga komunikatibong gamit ng wika sa lipunan

Subukin

Tukuyin ang kahulugan ng sumusunod na tungkulin ng wika. Gamitin ang diksyonaryo upang maunawaan ang mga termino sa ibaba na may kaugnayan sa gamit ng wika. Isulat ang iyong sagot sa loob ng mga ulap.

Aralin

Pagbibigay Kahulugan sa Komunikatibong Gamit ng Wika sa Lipunan

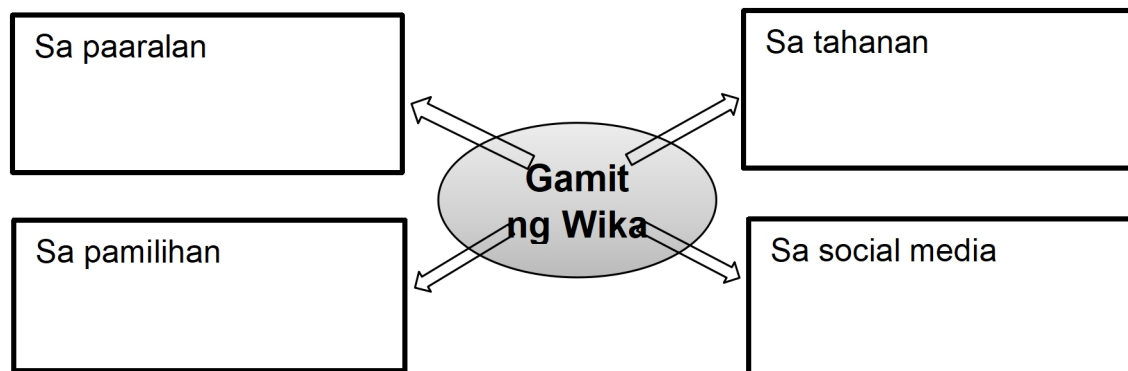
Sa araling ito ay pag-aaralan mo ang pagbibigay kahulugan sa mga komunikatibong gamit ng wika sa lipunan. Malilinig ito kung maisasagawa mo nang matapat ang lahat ng gawain.

Balikan

Nabatid mo sa nakaraang aralin na ang wika ay bahagi ng lipunan. Ngayon ay isulat mo sa loob ng kahon ang gamit ng wika sa iba't ibang larangan sa ibaba.

Tuklasin

A. Panimula

Basahin ang mga pahayag sa ibaba. Pusuan (❤️) ang pahayag na pamilyar ka o madalas mong masabi o marinig sa iba.

- _____ Ma/Pa ano pong ulam?
- _____ Pahingi naman po ng pang-load/pang-com shop.
- _____ Bawal pumasok ang hindi taga-rito sa looban.
- _____ Tumaas na naman ang bilang ng bagong kaso ng Covid-19.
- _____ Mas gusto ko pa rin ang *face-to-face* na klase kaysa online.
- _____ Ano kaya ang mangyayari sa Pilipinas kapag lahat ng tao ay nahawa ng *virus*?
- _____ Kailan kaya babalik sa ere ang ABS-CBN?
- _____ Adik ka!
- _____ Besh! Nagkabalikan na raw sina James at Nadine!
- _____ Anak, bawal ka lumabas ng bahay.
- _____ May lahi ka bang *keyboard*? *Type* kasi kita.
- _____ Anak mas maigi na maghugas ka ng kamay dahil tiyak na mamamatay ang virus gamit ang tubig at sabon kaysa sa alkohol.
- _____ Pakihugasan naman yung mga pinggan sa lababo.
- _____ Anong rank mo na sa ML?
- _____ Pinirmahan na ni Pangulong Duterte ang *Anti-Terrorism Bill*.

B. Pagbasa

Pasaway nga ba talaga ang mga Pilipino?

Baliklad nga ba talaga magbasa ang mga Pilipino? O sadyang marami lang talaga ang pasaway at kulang sa disiplina? Ang babala sa kalsada na “Bawal tumawid, Nakamamatay” ay naging ganito kalaunan, “Bawal tumawid, May namatay na dito” at posibleng maging ganito na sa hinaharap “Bawal tumawid, Papatayin kita.”

Sa report na inilabas ng Quezon City Police Department o QCPD noong Agosto 4, 2018, nakapagtala ng 1,521 na paglabag sa batas/ordinansa sa lungsod na may kaugnayan sa *jaywalking* sa loob lamang ng 24 oras. (Rappler.com) Napakarami! Paano pa kaya ang datos sa buong Metro Manila? May nakasulat na ngang bawal tumawid ay tatawid pa rin. Kahit naglagay na ng *overpass*, sa kalsada pa rin tatawid. Tila nasanay na ang mga Pilipino na makipagpatintero kay Kamatayan. Kapag nasagasaan, kasalanan madalas ng motorista.

Madalas isinisisi ang mabagal na pag-unalad ng Pilipinas sa maraming Pilipino nawalang disiplina. Mula sa trapiko, sa pagtatapon ng basura, sa mga simpleng pinatutupad na batas tulad ng paninigarilyo, pagdura, at bandalismo ay napakaraming naitatala na kaso ng paglabag. Subalit nasa mamamayan ba talaga ang pagkukulang sa bagay na ito o may malaking gampanin ang pamahalaan upang mailagay sa ayos at gawing tama ang mga nakasanayang maling ugali nang marami?

Marami ang nagsasabi na nasa tao o mamamayan nagsisimula ang pagbabago. Subalit maaaring hindi ito naakma sa ganitong problema. Ang lungsod ng Marikina bilang halimbawa ay naging maayos at disiplinado ang mamamayan dahil sa maayos at mabuting pamamahala ng mga tagapamuno ng lungsod. Mula sa pagbuo ng mga ordinansa, pagbibigay impormasyon at mahigpit na implementasyon ay naisaayos ang lungsod. Hanggang sa nakasanayan na ito ng mga tao. Ang disiplina ay hindi naituturo sa maikling panahon, nakakasanayan ito sa pagtutulungan ng tao at ng tagapamuno.

C. Pag-unawa sa Binasa

1. Paano nagamit ang wika sa pahayag na “Bawal tumawid?”
2. Ano naman ang naging gamit nito sa mga kasunod na pahayag?
 - a. Nakamamatay -
 - b. May namatay na dito -
 - c. Papatayin kita -
3. Sa unang pangungusap sa ikalawang talata, paano nagamit ang wika? Ipaliwanag.
4. Sang-ayon ka ba sa naging konklusyon ng binasang teksto? Ipaliwanag ang iyong sagot.
5. Ipaliwanag ang pahayag na “Nasa tao o mamamayan nagsisimula ang pagbabago.

Suriin

Ang wika ay bahagi ng lipunan. Ang lipunan ay binubuo ng mga tao na gumagamit ng wika. Ang wika ang midyum na ginagamit sa komunikasyon at instrument sa pagpapadala at pagtanggap ng mensahe. Ginagamit natin ang wika sa pagpapahayag ng ating mga naisin, saloobin, kaisipan at maaaring sa pagkontrol ng ating paligid. May iba't ibang komunikatibong gamit ang wika sa lipunan. Nakabatay ang pagkakaiba-iba nito sa nilalaman ng mensahe, intensiyon ng nagsasalita o gumagamit ng wika.

Sa ginawang obserbasyon ni Michael Halliday (1978) sa unang yugto ng pagtamo ng wika ng isang bata, nabuo niya ang pitong (7) panlipunang tungkulin ng wika (Taylan et al. 2016). Talakayin natin ang unang apat na tungkulin:

May **Instrumental** na tungkulin ang wika. Ginagamit ang wika upang tumugon sa pangangailangan ng tao. Sa medaling salita, ginagamit ng tao ang wika bilang instrument sa pagpapahayag ng kanyang gusto, mungkahi, sa pagbibigay ng utos, panghihikayat at maging sa pagpapangalan sa isang bagay. Tingnan ang halimbawa sa ibaba.

- Pagbibigay ng mungkahi – Mainam na makapagsagawa ng *Mass Testing* nang maaga at maaagapan ang pagkalat ng virus.
- Pagbibigay ng utos – Ibili mo naman ako ng *facemask*.
- Panghihikayat – Kahit tayo ay nasa ating mga tahanan, maaari pa rin tayong matuto ng mga kaalamang kapaki-pakinabang.
- Pagpapangalan – Ang Covid-19 ay isang nakahahawang sakit na nagdala ng panganib sa kaligtasan ng marami.

Ngayong panahon ng *pandemic*, madalas tayo makakita ng pahayag na “No Face Mask, No Entry” o kaya naman “Bawal pumasok ang hindi tagarito.

Regulatori ang gamit ng wika kung ito ay nagkokontrol ng pag-uugali ng iba o ng kaya ng paligid na ginagalawan. Halimbawa nito ang mga panuto, batas, babala o mga paalala.

May **Representasyonal** na tungkulin ang wika. Ginagamit ang wika upang makapagbahagi ng mga pangyayari, makapagpahayag ng detalye, gayundin makapagpadala at makatanggap ng mensahe sa iba. Ilan sa mga ito ay ang sumusunod:

- Pagbabalita – Ayon sa bagong datos na prinisinta ng DOH sa IATF, isa ang lungsod ng Marikina sa nakapagtala ng mababang pagdami ng kaso ng Covid-19 sa buong Metro Manila.
- Pagbibigay-impormasyon – Ang oras ng *curfew* sa lungsod ng Marikina ay 8:00 ng gabi hanggang 5:00 ng umaga.

Nagiging **Heuristik** ang gamit ng wika kapag nagnanais ang isang tao na makapagtamo ng kaalaman. Sumusulpot ang ganitong tungkulin kapag tayo ay nagtatanong o naghahanap ng impormasyon. Ang pakikipanayam at pananaliksik ay hueristik. Halimbawa: Kailan magsisimula ang klase sa pampublikong paaralan? Anong uri/paraan ng pagkatuto ang naaangkop?

Pagyamanin

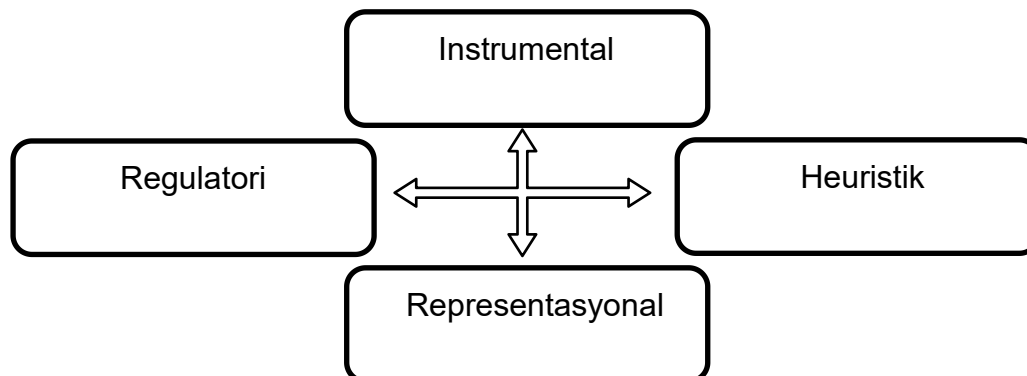
Balikan ang gawain sa Tuklasin. Tukuyin ang mga pahayag kung ang gamit ng wika ay instrumental, regulatori, representasyonal o heuristik. Pumili at magtala lamang ng tigdalawa sa bawat gamit.

Gamit ng wika	Kahulugan
Instrumental	1. 2.
Regulatori	1. 2.
Representasyonal	1. 2.
Heuristik	1. 2.

Isaisip

Batid kong naunawaan mo na ang mahahalagang ideya ng tinalakay sa itaas. Ngayon naman ay magbibigay ka ng sariling pagpapakahulugan sa mga gamit ng wika batay sa iyong pagkaunawa. Gamitin ang *concept map* sa ibaba.

Isagawa

Sumulat ng isang maikling talata na nanghihikayat sa mamamayan na magingat sa sakit na Covid-19. Lapatan ito ng tungkulin/gamit ng wika. Lagyan ng salungguhit ang mga ginamit na tungkulin ng wika.

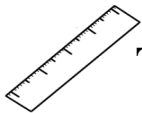
Instrumental

Representasyonal

Regulatori

Pamantayan:

a. Nakatugon sa tema at mapanghikayat ang talata	5 puntos
b. Nailapat sa talata ang mga gamit ng wika	5 puntos
c. Organisado ang mga kaisipang nakapaloob sa talata	5 puntos
Kabuoan	15 puntos

Tayahin

Basahin at unawain ang mga pangungusap sa ibaba. Isulat ang letra ng angkop na sagot gamit ang sumusunod na pagpipilian:

- A.** Tama ang dalawang pangungusap
- B.** Mali ang dalawang pangungusap
- C.** Tama ang unang pangungusap, mali ang ikalawa
- D.** Mali ang unang pangungusap, tama ang ikalawa

1. Wika ang pangunahing kasangkapan ng tao sa pagganap sa kanyang tungkuling panlipunan. Nakikisangkot tayo sa lipunan gamit ang wika upang tumugon sa ating pangangailangan at ng kapuwa.
2. Regulatori ang tungkulin ng wika kapag nagagamit ito sa pagkontrol ng pag-uugali ng isang tao at ng kaniyang paligid. Ang pag-uutos at pagpapasunod ay halimbawa ng regulatori na gamit ng wika.
3. Heuristik ang tungkulin ng wika kung ito ay sumasagot o nagbibigay ng kaalaman o impormasyon. Halimbawa ng tungkulin na ito ay ang pagtatanong at pakikipanayam.
4. Instrumental ang tungkulin ng wika kung ginagamit sa pagtugon sa pangangailangan ng tao. Nagagamit ito sa pamamagitan ng pagpaparating ng kagustuhan, pagpapahayag ng sarili, o panghihikayat.
5. Representasyonal ang tungkulin ng wika kung ito ay naglalayong mangalap o maghanap ng impormasyon. Halimbawa nito ang pananaliksik at pagsasagawa ng sarbey.

Karagdagang Gawain

Lalo pag palawakin ang iyong kakayahan. Isagawa ang sumusunod na gawain.

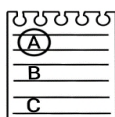
- A. Punan mo ang talahanayan ng mga impormasyong tumutukoy sa kaibahan ng mga tungkulin ng wika. Magbigay ng pagpapakahulugan at pagkakaiba sa gamit.

Gamit ng wika	Kahulugan	Pagkakaiba sa gamit
Instrumental		1.
		2.
Regulatori		1.
		2.
Heuristik		1.
		2.
Representasyonal		1.
		2.

- B. Kung mabibigyan ka ng pagkakataon na personal na magtanong kay Pangulong Rodrigo Duterte, ano-ano ang mga ito? Sikaping gawing makabuluhan ang mga tanong.

1.
2.
3.
4.

Natutuwa ako sa iyong ipinakitang kagalingan sa pag-aaral. Binabati kita! Sige, hanggang sa muli!

Susi ng Pagwawasto

Sagot sa "Tuklasin"

Nagamit ang wika upang magbigay babala o pag-uutos sa tao na huwag tumawid dahil madadakip ka ng awtoridad.

Nakamamatay – Pagbibigay impormasyon o maaaring paalala na delikado ang pagtawid dahil maaari kang mamatay.

b. May namatay na dito – Pagbibigay impormasyon na may namatay na dahil sa hindi pagsunod sa babala. Nagpapakita na higit na mapanganib ang pagtawid sa kalsada.

c. Papatayin kita – Nagamit ang wika para manakot, na may kakayahang makapatay ang kalsada ng mga taong hindi marunong sumunod.

Nagamit ang wika upang magbigay balita, ulat o impormasyon tungkol sa isang kalagayan o mamulat at maging maalam ang tao.

Maaaring oo, maaaring hindi (Nakabatay ito sa pananaw ng mag-aaral)

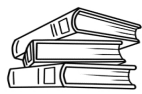
Sagot sa “Balikan”

Paaralan – Nagagamit ang wika sa pagtamo ng kaalaman, imahinasyon at pakiki-ugnay sa kaklase, guro atbp.

Tahanan – Nagagamit ang wika sa pakikipag-usap sa miyembro ng pamilya.

Pamilihan – Nagagamit ang wika sa pagtugon sa pangangailangan, sa pagbili at nagagamit din sa pagtatanong ng presyo.

Social Media – nagagamit ang wika sa pagpapahayag ng sarili, pagmumungkahi, mga pagbabahagi ng impormasyon, pagbibigay-babala

Sanggunian

Taylan, Dolores R., Petras, Jayson D., Geronimo, Jonathan V. 2016. *Komunikasyon at Pananaliksiksakulturang Pilipino*. Sampaloc, Manila: Rex Book Store

Bumuboo sa Pagsulat ng Modyul

Manunulat: Jetro Luis D. Torio (Guro, SNNHS)

Mga Editor: Gladys P. Rafols (Guro, FHS)

Christian I. Camposano (Guro, CISSL)

Romeo A. Pilongo (Guro, SEHS)

Tagasuri Panloob: Galcoso C. Alburo (EPS, Filipino)

Tagasuri Panlabas:

Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla (Guro, KNHS)

Tagalapat:

Tagapamahala:

Sheryll T. Gayola

Pangalawang Tagapamanihala

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Tagapamanihala

Elisa O. Cerveza

Hepe – Curriculum Implementation Division

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Pangalawang
Tagapamanihala

Galcoso C. Alburo

Superbisor sa Filipino

Ivy Coney A. Gamatero

Superbisor sa LRMS

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Schools Division Office- Marikina City

Email Address: sdo.marikina@deped.gov.ph

191 Shoe Ave., Sta. Elena, Marikina City, 1800, Philippines

Telefax: (02) 682-2472 / 682-3989

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE